

K N Y G O S

Kupiškėnų enciklopedija. R-Ž. T.3. V., 2017
Sudarytojas Vidmantas Jankauskas

Kelių dešimčių autorių kolektyvo parengtas informacinis leidinys, kuriame publikuojama per tūkstantis straipsnių ir apie 1800 iliustracijų. Nuosekliai aprašomos Kupiškio krašto vietovės (miesteliai, kaimai, vienkiemiai, dvarai), svarbiausi istoriniai įvykiai, materialinė ir dvasinė kultūra, gamta, gyventojai. Itin daug dėmesio skirta iš Kupiškio krašto kilusiems, čia gyvenusiems ar kitaip su Kupiškio susijusiems kultūros, meno, mokslo, visuomenės, kariniams veikėjams. Tai pirmoji ir kol kas vienintelė Lietuvoje tokios apimties nedideliame regionui skirta enciklopedija. Pirmas enciklopedijas tomas pasirodė 2006, antras – 2012 m.

KŪRYBINGŲ IR LAIMINGŲ
2018-UJŲ!

Vytautas Michelkevičius
Mapping Artistic Research. Towards Diagrammatic Knowing. V., 2018
Design Laura Grigaliūnaitė

Nesenai pasirodžiusios studijos „Meninio tyrimo suvesti. Žinojimo kontūrais“ vertimas į anglų kalbą. Vertė Jurijus Dobriakovas.

Nidos meno kolonija. Apie naujumą. V., 2017
Sudarytoja Jovintė Bučinskaitė

Jau penkis metus gyvuojančios VDA Nidos meno kolonijos žurnalo 8-as numeris, skirtas aptarti naujumo problematikai šiuolaikiniame mene.

Vilniaus dailės akademija. 2018
Sudarytojas Česlovas Lukenskas

Naujųjų 2018-ųjų metų kalendorius, kuriame reprodukuojami VI tarptautinio Algimanto Švėgždos piešinių konkurso parodos „Piešiny 2017“ laimėtojų darbai.

LIETUVIŲ DAILININKAI

Tapytojas, VDA profesorius Jonas Mackonis (1922 11 09–2002 03 16).
V. Jankausko nuotr. 1993

Trumpai

• Šiais metais Kalėdų švenčių proga Akademijos senuosius rūmus papuošė studentė Rūta Karalytė (freska-mozaika, II kursas) ir Dovilė Lukoševičiūtė (vitražas, II kursas) kūrinys – šviesos instaliacija • VDA Telšių fakulteto Skulptūros studijų programos IV kurso studentė Laima Antonova laimėjo Tautos fondo skiriamą vardinę Elenos Urbaitis 2000 dolerių stipendiją. To paties fakulteto Skulptūros studijų programos studentai Donatas Repeika (II k.) ir Kristupas Bimbiras (IV k.) laimėjo visuomeninės organizacijos „Vilnoja“ metines 100 eurų vertės stipendijas • Prancūzijos leidykla Gallimard Jeunesse išleido Paryžiuje gyvenančios menininkės, buvusios VDA studentės Elenos Launikonytės (g.1993), Ecole Estienne baigusios iliustracijos specialybę, diplominį darbą – išsilankstančią knygą „Jardin bleu“ („Mėlynasis sodas“) •

VILNIAUS DAILĖS
AKADEMIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr.11/12 (275/276) 2017 GRUODIS

KALĖDINĖS
VAKARONĖS
AIDAI

V. Jankausko fotoreportažas

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS KRONIKA

Gruodis

- 7 d. Senujų rūmų Baltajame koridoriuje atidaroma Rimvido Jankausko-Kampo studijų metų kūrinii iš VDA muziejaus rinkinių paroda
- 7 d. Tamošaičių galerijoje „Židinyš“ vyksta trečiasis meno ir antikvarinių vertybių aukcionas „ArsVia“
- 12 d. DIC pristatoma prof. Alfonso Andriuskevičiaus knyga „Sufalsifikuoti dienoraščiai“
- 12 d. „Titanike“ atidaroma VDA lektorius, meno doktorantas Mariaus Bartkaus vizualinių metaforų paroda „Santykis A B“

- 15 d. Galerijoje „Argentum“ atidaroma jungtinė autorinės juvelyrikos paroda, skirta šv. Eligijui, auksakalių globėjui
- 17 d. Gotikinėje salėje pristatoma „Kupiškėnų enciklopedijos“ III tomas
- 18 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma Valdo Simučio tapybos ir grafikos darbų paroda
- 19 d. Menininkė iš Vienos taikomojo meno universiteto Lara Erel VDA/Lauko ekspoziciniame paviljone pristato savo keramikos, stiklo, plytų ir smėlio instaliaciją „First Settlement“
- 21 d. „Titanike“ atidaroma prof. Kęstučio Grigaliūno kūrybos paroda „Tu manai, kad tu manai“
- 22 d. Kalėdinė vakaronė Gotikinėje salėje

Aukciono „ArsVia“ parodoje

Laros Erel instaliacija „First Settlement“

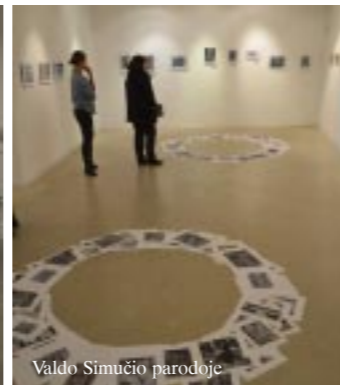
Rimvido Jankausko-Kampo parodos fragmentas

Alfonso Andriuskevičiaus knygos pristatymas

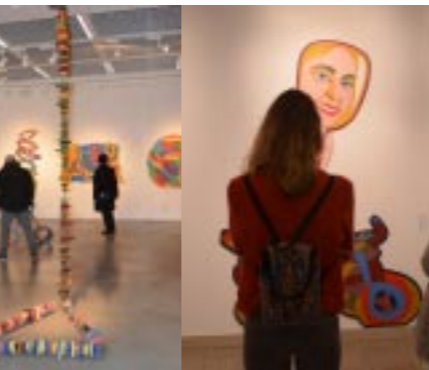
Mariaus Bartkaus parodos atidarymas

Valdo Simučio parodoje

- 13 d. Parodų erdvėje „Krematoriumas (meno krosnys)“ atidaroma dailininko ir fotografo Gedimino Pranckūno fotografijų paroda „Paskutinė pakyla. Intro“
- 14 d. Telšių r. savivaldybės Karolinos Praniauskaitės viešojoje bibliotekoje atidaroma VDA Telšių fakulteto IV kurso studentų paroda „Afektas? Defektas?“

- 22 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Dalios Mikonytės ir Adomo Žudžio paroda „savi/svetimi: kaustika“, kurioje pristatomi fotogramų ciklas ir video instaliacija
- VDA Klaipėdos fakulteto dėstytojas Simas Žaltauskas Klaipėdoje atidaro tris tapybos parodas (peizaž – Klaipėdos universitetinės ligoninės Onkologijos skyriuje; parodą „Lastelės“ – VDA Klaipėdos fakultete; tapybos darbų ciklą „Autoportretai“ – Klaipėdos licejuje).

Iš Kęstučio Grigaliūno parodos „Tu manai, kad tu manai“ atidarymo

Lietuvos iliustratoriai kelią į globalią rinką skynėsi Londone

Lietuvos iliustratoriai turi keletą sėkmingų tarptautinės karjeros pavyzdžių: leidyklos „Lawrence King Publishing“ knyga, pristatanti 50-ies metų pasaulinę iliustracijų istoriją, yra įtraukusi Stasį Eidrigevičių tarp 37-ių 9 dešimtmetį geriausiai reprezentuojančių kūrėjų; 10-ajame dešimtmetyje į JAV emigravusiam Ray Bartkui pavyko prasimūsti į tokius prestižinius leidinius kaip „New York Times“ ir kt., o šį dešimtmetį šią sėkmę pakartojo Karolis Strautniekas, bene žinomiausias pasaulyje jaunas Lietuvos iliustratorius.

Tikslą pristatyti besistebiančius Lietuvos iliustratorius tarptautiniu lygiu, suteikiant postūmį jų karjerai, kelia ir Vilniaus dailės akademijos (VDA) Dizaino inovacijų centras, suorganizavęs pirmąją per pastaruosius trejus metus grupinę ekspoziciją užsienyje, lapkričio 28–gruodžio 4 d. vykusioje Londono iliustracijų mugėje. Šią galimybę jiems sudarė Kultūros ministerijos parama pagal Kūrybinės veiklos programą.

Pristatyti savo kūrybą tarp kitų 65 kūrėjų septintą kartą surengtoje mugėje turėjo galimybę ne vieną apdovanojimą už savo darbus jau pelnęs, komunikacijų magistro laipsnio VDA siekiantis Gediminas Šiaulyš (Ged Sia), grafikos magistro studijas baigianti Greta (Alice) Liekytė, iliustracijos bakalauro programos ketvirtakursis Vykintas Pakalka bei viena perspektyviausių jaunųjų iliustratorių Justė Urbonavičiūtė (Kissi Ussuki).

Pasak ekspozicijos kuratoriaus, VDA grafikos katedros profesoriaus Rimvydo Kepežinsko, jaunieji kūrėjai Londone patyrė, ką reiškia konkuruoti rinkoje. „Žmoniių srautas pro stendus juda tarsi koridoriumi, jų dėmesį patraukia ryškūs, greitai nuskaitomi kūriniai, gilintis čia nėra sąlygų, todėl rimtiems kūrėjams čia nelengva. Nors britai turi solidžią, senas tradicijas turinčią iliustracijos mokyklą, tipinį šiandienos vartotoją, kurį galima tapatinti su IKEA pirkėju, labiausiai domina dekoratyvūs darbai su humoro arba erotikos doze“, – sakė jis, pridurdamas, kad mugėje buvo ir nemažai kičo.

Jam antrino ir G. Liekytė, atkreipusi dėmesį, kad lengviausia patraukti lankytojų dėmesį buvo tiems kūrėjams, kurių stenduose vyko veiksmas – kai kurie iš jų čia pat paisė praėčius ir siūlė jiems tuos piešinius įsigyti. Jos manymu, tokiose mugėse itin svarbus aktyvus bendravimas su potencialiais pirkėjais, o patrauklus ir patogus darbo įpakavimas net svarbesnis nei kūrinio idėjinis pamatas.

Tiesa, dauguma Londono mugės dalyvių turėjo personalinius stendus, taigi Lietuvos kūrėjų ketvertukas tarp jų išsiskyrė. Be to, kiekvienas iš jų pritraukė skirtingą ir specifinę interesantų grupę – Kissi Ussuki darbai, kuriuose įvairios kūno dalys pateikiamos siurrealiuose ir net absurdiškose kompozicijose, įsiliejo į dominuojančią stilistinę tendenciją ir domino atitinkamus pirkėjus; G. Šiaulio darbai, kontrastuojantys su mase dėl savo tamsaus kolorito, labiausiai sudomino solidžius verslininkus; komiški G. Liekytės personažai ir istorijos iš Vilniaus gatvių bei viešojo transporto labiausiai intriguavo azijietiškos kilmės pirkėjus, o kelis V. Pakalkos darbus, išlaikančius rimtų grafikos kūrinių statusą, išgijo Lietuvos kultūros atašė Londone.

Kiekvienas kūrėjas pardavė po keliolika/keliasdešimt savo darbų, kurių kainos svyravo nuo 10 iki 60 GBP. Pasak dalyvių, mugėje dominavo skaitmeninės spaudos darbai, tačiau nemažai lankytojų teiravosi ir originalių rankų darbo kūrinių.

Iš Londono iliustracijų mugės parvykę kūrėjai sako, kad buvo naudinga pabendrauti su individualiais pirkėjais, įvertinti savo kūrybą bendrame kontekste, ir neslepia ambicijų siekti karjeros tarptautiniu mastu: G. Šiaulyš ilgo metro animacinį filmą, o J. Urbonavičiūtė norėtų dirbti su užsienio periodiniais leidiniais, knygų leidyklomis. G. Liekytė savo karjerą planuoja smulkesniais žingsniais – artimiausiai ateičiai.

Mūsų inf.

Sveikiname 2017 m. nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatus

Fotomenininką Gintautą Trimaką

Scenografa, tapytoją Gintarą Makarevičių

AKADEMIJOS ŽMONĖS

Menotyrininkas Valentas Cibulskas

Valstybinio turizmo departamento organizuotame konkurse, kurio metu rinktos patraukliausios Lietuvos kultūrinio turizmo vietovės, II vietą užėmė Panemunės pils. Tai patvirtinantis pažymėjimas ir specialus ženklas, prieš iškeliaudami į Jurbarko rajoną, gruodžio mėnesį buvo trumpam sustoję Akademijoje.

miesto gyventojams, kurie neturi galimybės valgyti natūraliai užaugusį maisto produktą.

Prie šio darbo dirbo biochemijos, IT, dizaino studentų komanda – kiekvienas jų su šiuo projektu apsigynė diplominių darbų savo srityje. Chemikai ir biologai sukūrė technologiją, o dizaino studento indėlis leido ją paversti realiai žmonių naudojamu daiktu, ne vien mokslinės fantastikos verta idėja. Tokia praktika, kai skirtingų disciplinų studentai ar mokslininkai kuria bendrą produktą nuo pradžios iki pabaigos, mano galva, leidžia ir kokybiškiau studijuoti, ir kurti geresnius mokslo produktus.

Kokie bendri išpūdžiai iš Dubajaus dizaino savaitės?

Po pasauli gelbėjančių dizaino studentų ekspozicijos pati Dubajaus dizaino savaitė atrodė kaip didelis kontrastas, nes čia ir buvo galima pamatyti, kaip tame krašte suprantamas dizainas – o ir estetika.

Apie pasaulio problemų sprendimą čia jau nebuvo kalbos – ekspozicijos ir renginiai buvo skirti daugiausiai prabangos prekėms, o bendra erdvė buvo pagyventa nekukliomis skulptūromis iš aukso ir brangakmenių. Estetinė prasme tai didelis kontrastas, lyginant su Lietuvos tendencijomis, kur geru dizainu esame pripratę laikyti aptakių formų, kuklaus kolorito ir praktiškus dizaino kūrinius. Chromu ir aksomu Dubajaus dizaino savaitėje spindėjo net ir IKEA ekspozicija!

O industrinio dizaino Dubajuje nebuvo matyti. Tai kompensuoja tas pats prabangos dizainas, o kaip pagrindinis regiono dizaino išskirtinumas dažniausiai akcentuojamas ryšys su tradicinėmis arabų kultūros elementais. Dėl to ir patys dizaineriai dažnai dirba panašiai, kaip amatų meistrai – su kaligrafija, auksakalyste, kilimų audimu, deimantais, kupranugario oda ir panašiai. Dubajaus dizaino savaitės programoje, pavyzdžiui, buvo ir kūrinių dirbtuvės vaikams... apie brangakmenius ir juvelyrikos kūrimą.

Čia vėlgi prisiminiau lietuvių studentų prieš 20 metų kuriamus darbus – o ir to laiko namų interjerus – kur vyravo raudonmedis, stiklas ir oda, kitaip sakant, prabangos išpūdžiai. Dizaino istorija tikriausiai yra gera proga pagalvoti ir apie tai, kaip pasikeitė Lietuvos visuomenė.

Kaip dizaineriai reaguoja į visuomenės nelygybę, atskirti, kuri itin ryški Dubajuje?

Reikėtų turėti omenyje, kad Dubajuje politika ir visuomenės problemos nekritikuojamos. Taigi, menininkai, dizaineriai ir architektai – ne išimtis, radikalių meno kūrinių nepamačiau, ir tikriausiai jų nebūna. Tačiau stebint neįtikėtiną miesto augimą, neišvengiamai kyla kūrinių industrijų atsakomybės dėl visuomenės atskirties klausimas. Tipinis darbo klasės Dubajaus gyventojas toje pačioje Dubajaus dizaino apskrityje, kur vyko Dubajaus dizaino savaitė, apsilankys nebe kaip statybininkas ar aptarnaujantis personalas, ir savo laisvalaikio bei pinigų čia jis neleidžia.

Dubajaus dizainas, orientuotas į prabangos

Kuo ypatinga vieta, kurioje vyko dizaino savaitės renginiai?

Dubajaus dizaino apskritis D3 (Dubai Design District) – prieš 4 metus pradėtas statyti miesto rajonas, kurio šiaip jau dažnas Dubajaus gyventojas net nežino. Tačiau tai ne koks bohemiškas kūrėjų Užupis ir net ne kultūros ir laisvalaikio zona, o milijonais kvadratinį metrų kasdien į dykumą besiplečiantis rajonas, vyriausybės vadinamas kūrėjų centru (*hub*), o praktiškai orientuotas į išpūdingo masto komerciją – ten kuriasi dizainerių ir architektų studijos, prabangos prekių parduotuvės.

Kai jame lankėmės, visą rajoną pereiti buvo galima per keiliolika minučių, bet čia pat už paskutiniųjų rajono dangoraizį dieną ir naktį vyko statybos – dabartinę teritoriją planuojama išplėsti kelias dešimtis kartų, pastatyti viešbučių ir aukštos klasės gyvenamųjų kvartalų – visą naują kūrėjų industrija paremtą miesto infrastruktūrą. Palyginimui – kiti panašūs projektai mieste yra Finansų apskritis, Business Bay, Science Park, Media City ir pan.

Jungtiniuose Arabų Emyratuose siekiama diversifikuoti ekonomiką (norima gyventi ne vien iš naftos pinigų, sukurti žinių ekonomiką), taigi kūrėjų industrija yra viena naujųjų užsibrėžtų krypčių. Šia prasme dizainas ir kūrėjų industrija yra suprantamas kaip lygiavertis ekonominio augimo variklis greta kitų šiuolaikinės ekonomikos sričių.

Kokiomis priemonėmis Dubajuje skatinamas dizaino vystymasis?

Dubajuje jau kitais metais turi atsidaryti pirmoji Dubajaus dizaino aukštoji mokykla, irgi prisistačiusi Dubajaus dizaino savaitėje. Taip pat Dubajuje savo filialus atidaro nemažai Vakarų universitetų, į juos mokytis atvyksta studentai iš Azijos, ketinama atsivežti dizaino dėstytojus iš geriausių JAV universitetų. Dubajaus dizaino ir mados taryba, kuri yra valstybinė institucija, yra pateikusi skaičiavimus, kad regione per artimiausius du metus prireiks 30 tūkstančių dizainerių, o visa dizaino kuriamą ekonominė vertė čia auga dvigubai greitesniu tempu, nei visame pasaulyje. Tiesą sakant, Vidurio Rytuose jau dabar dirba ne taip jau mažai lietuvių architektų. Dubajus pateikia aiškų atsakymą į dažnai girdimą nuostabą, kodėl dizaino skatinimas turėtų rūpėti strateginiu, valstybiniu lygmeniu, o ne tik Kultūros ministerijai – ir tai yra dizaino industrija.

Audrius Mickevičius (1965 10 15 – 2017 12 19)

Režisierius, architektas Audrius Mickevičius gimė Noreikiškėse, Kauno rajone. Baigė architektūros studijas Vilniaus dailės akademijoje ir vizualinės komunikacijos studijas Karališkajame Danijos edukacinių studijų institute Kopenhagoje. Reiškėsi kaip plataus profilio tarpdisciplininis kūrėjas: rašė kino scenarijus, kūrė filmus ir instaliacijas, buvo kelių dainų švenčių, folkloro festivalių dailininkas, projektavo interjerą, baldus, vadovavo įvairiems kūrėjų grupėms ir edukaciniams projektams. 1988–1994 m. grojo ir kūrė muziką „X“ (ŽENKLO) grupėje, 1991 m. išleido vinilinę plokštelę „Ženklas“. Lietuvos nacionalinėje televizijoje režisavo laidų ciklą jaunimui apie šiuolaikinį meną „Mes ir menas“. Organizavo, dalyvavo ir vedė kūrėjų dirbtuves tarptautiniuose šiuolaikinio meno projektuose Suomijoje, Lenkijoje, Švedijoje, Rusijoje, Norvegijoje, Italijoje, Lietuvoje. Nuo 2005 m. priklausė menininkų grupei „LT identity“. Kūrė vaizdo projekcijas Lietuvos Respublikos ekspozicijai „Lietaus namai“ pasaulinėje parodoje „Expo Zaragoza“ (Ispanija, 2008). Sukūrė 16 trumpametražių ir kelis pilnametražius dokumentinius filmus („Du indėliai jogurto“, „Media Ecologies“, „Žmogus – Arklys“, „Paukščių migracija“, „Savomis rankomis“, „Ne“, „Trachea-Nida“, „Vaikai iš Užgusosio“, „Ji“ ir kt.). Nuo 2010-ųjų buvo Lietuvos kinematografininkų sąjungos narys. Nuo 1996 m. dirbo VDA Fotografijos ir medijos meno katedroje, nuo 2012 m. buvo šios katedros profesorius.

Nuo prekybos persiorientavęs į turizmą, brangiais urbanistiniais sprendimais besidžiuojantis Dubajus atsigrėžė į dizainą – lapkričio 13–18 d. čia trečią kartą surengta Dubajaus dizaino savaitė. Svarbi šio renginio dalis – *Global Grad Show* – ekspozicija, kuri pretenduoja tapti pasaulyje lyderiaujančia ir itin demokratiška dizaino scena, kurioje būtų pristatomi ateitį keičiantys dizaino sprendimai, pranokstantys esančias technologijas, geografinius, kultūrinius ir finansinius apribojimus.

Šiame renginyje, tarp dizaino ir technologijų srityje lyderiaujančių pasaulio universitetų, tokių kaip Masačusetso technologijų universitetas (MIT), Milano politechnikumas, Karališkojo meno universitetas (D. Britanija) ir kt., pirmą kartą dalyvavo ir Lietuvos atstovė – Vilniaus dailės akademijos produkto dizaino katedros magistrantė Austėja Platūkytė. Gyvenimo be atliekų projektą „Zero Waste“ sukūrusi konkursu „Jaunojo dizainerio prizas 2016“ laureatė lydėjo Vilniaus dailės akademijos (VDA) Dizaino inovacijų centro projektų vadovė Jurga Bakaitė.

Su ja ir kalbamės apie tai, kokios tendencijos išryškėjo šiame renginyje, kokias dizaino perspektyvas jis brėžia ir kaip tai gali išnaudoti Lietuva.

Kaip reaguote į galimybę pirmą kartą prisistatyti Dubajaus dizaino savaitėje?

Apskritai pirmasis išpūdis sužinojus apie „Global Grad Show“ buvo – ar tai realu? Organizatoriai rašė, jog organizuoja skirtingų pasaulio dizaino mokyklų baigiamųjų darbų parodą. Žinoma, studentai dažnai dalyvauja profesionalaus dizaino renginiuose ir tikrai netrūksta tarptautinių projektų tarp skirtingų dizaino aukštųjų mokyklų, bet vis tik tokio masto ir aprėpties paroda rodo jau visai kitas ambicijas. Tiesą sakant, kitu atveju toks renginys neatrodytų nei logiškas, nei apsimokantis, todėl turbūt nenustatė, kad jis įvyko būtent Jungtiniuose Arabų Emyratuose – valstybėje, kuri balansuoja ant neįmanomo ribos ir nori pasiekti visus rekordus.

Kokias tendencijas galima buvo išvelgti conceptualaus dizaino ekspozicijoje „Global Grad Show“?

Jau į pačią „Global Grad Show“ ekspoziciją buvo atrinkti labai panašūs darbai: kiekvienas jų, nesvarbu, ar sukurtas Peru, ar Indijos, ar Olandijos studento, atliepia į tam tikrą globalią problemą, o jos visame pasaulyje tos pačios: atsinaujinantis energijos šaltiniai, senėjanti visuomenė, maisto trūkumas, problemos miestuose ir pan. Skiriasi nebent prieigos, išryškėja skirtingos dizaino tradicijos. Pavyzdžiui, susidarė išpūdis, kad JAV dizaino mokyklų studentai kuria labai išbaigtus, konkrečius ir logiškus daiktus, tiesa, dėl tos priežasties kiek neįdomius. Tuo tarpu Eindhoveno dizaino akademija, priešingai, išsiskiria conceptualumu ir žaidybiniais, praktinių funkcijų neturinčiais elementais. Pietų Amerikoje dizainas labiau susijęs su tradiciniais amatais ir t.t.

Vis dėlto dizainas yra pakankamai globalus ir apie tradicijas vis sunkiau kalbėti. Be to, dizainas tampa ne tik meno, bet ir technologijų aukštųjų mokyklų disciplina (parodoje dalyvavo ir Masačusetso technologijos institutas, Stenfordo universitetas ir daug technologijų aukštųjų mokyklų, o jų studentų darbai tikrai nesiskyrė nuo menų studentų ekspozicijų). Menų studentai, savo ruožtu, priešingai stereotipams, šandien vis dažniau gilinasi į technologijas, robotiką, virtualią realybę, medijų technikas, eksperimentuoja su medžiagomis – kaip ir savo sukurtas pakuotes

banalios. Net ir turint gerai skambančią idėją, dizaineriui reikia atsakyti į tokius klausimus, kaip ekonominis atsipirkimas, logistika, rinkos ir panašiai.

Bet apie globalias problemas tokiose šalyse kaip Lietuva sunku rimtai galvoti ir dėl to, kad čia nepatiriame didelių grėsmių, vandens ar energijos trūkumo. Nepakankami ir pramonės mastai – juk ji yra pagrindinė paskata kurti inovatyvius gaminius, taikyti naujas technologijas, vystyti dizainą. Taigi, ilgai susidaro situacija, kad iš dizaino kūrėjų nereikalaujama sprendimų svarbioms visuomenės problemoms, ir dizainas asocijuojasi su butikais senamiestyje, tampa prabangos klausimu, prekės ženklo mados ir stiliaus reikalu.

O štai vienas parodoje sutiktas studentas iš Indijos sukūrė saulės energijos žibintus, skirtus naudoti Indijos kaimuose. Jų gamybą milijoniniu tiražu parėmė Indijos vyriausybė, nes jiems labiau apsimoka nupirkti tų žibintų, nei tiesti elektros linijas kaimuose. Tokie pavyzdžiai parodo, kad dizainas gali būti ne tik glamūras, bet ir būdas spręsti svarbias problemas, netgi sutaupyti lėšų valstybiniams sektoriams.

Ar Lietuvos studentų idėjos yra konkurencingos tarptautiniame kontekste?

Neseniai rankose atsidūrė prieš 20–15 metų Vilniaus dailės akademijos studentų kurtų darbų leidinys. Matyti, kad dizaino studentai anksčiau kūrė kėdes, stalus ir plakatus. Žiūrint į dabartinių VDA absolventų darbus, retas atvejis, kai kuriamas tiesiog daiktas – beveik visi studentai turi užsibrėžę tikslą spręsti kokią nors platesnę problemą: sukurti ligininės interjerą, kuris mažintų baimę, sukurti geresnę pakuotę „neįdomiai“ prekei, sukurti programėlę ar interneto puslapį, kuriame būtų galima užsiimti psichologine saviterapija, patobulinti kriminalistų tiriamojo darbo įrankius ir t.t. Panašus ir Austėjos darbas, ieškantis sprendimo išteklių trūkumo ir atliekų pertekliaus problemai. Tokios idėjos, žinoma, ne visada realistiškos ir pamatuotos, tačiau bendra tendencija akivaizdi. Greičiausiai dizaino studentams reikia arba daugiau pastangų, arba pasiūlymų iš visuomenės ar verslininkų tam, kad jų darbai iš gražios minties taptų veikiančiu daiktu.

Ko dar trūksta siekiant didesnio studentų ir jų projektų konkurencingumo?

Čia galima galvoti ir apie tarpdiscipliniškumą, kuris šandien aukštosiose mokyklose ir moksle pernelyg dažnai yra tik skambus žodis. Pavyzdžiui, studentas iš Suomijos Aalto universiteto sukūrė dizainą buitiniams prietaisams, kuris iš specialiai paruoštų ląstelių „išaugina“ vaisių, uogų ar daržovių masę – šis prietaisas pristatomas kaip sprendimas

